

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 291/2022-91

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou PAICEK LEGAL s. r. o., Panská 17, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Paiček, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 Er 903/2008-82 z 12. mája 2020 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 Er 903/2008-82 z 12. mája 2020 a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 Er 903/2008-82 z 12. mája 2020 vo vzťahu k sťažovateľovi **zrušuje a vec vracia** Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **450,29 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Uznesením č. k. I. ÚS 291/2022-44 z 19. mája 2022 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Súčasne ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia podľa § 129 zákona o ústavnom súde.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom vystupoval sťažovateľ v procesnom postavení oprávneného v 1. rade, a to ako právny nástupca pôvodnej oprávnenej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodná oprávnená“), ktorá sa návrhom na vykonanie exekúcie z 30. júla 2008 domáhala proti povinnej – obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná“) vymoženiu sumy 331 939,19 eur s príslušenstvom. Podkladom na vykonanie exekúcie bola notárska zápisnica č. N 122/2008, Nz 30655/2008, NCRIs 30335/2008 zo 17. júla 2008 (ďalej len „exekučný titul“), na základe ktorej sa povinná zaviazala nahradiť pôvodnej oprávnenej majetkovú a nemajetkovú ujmu v sume 331 939,19 eur (10 000 000 Sk). Vykonaním exekúcie bola 2. septembra 2008 poverená súdna exekútorka [REDAKOVANÉ], ktorá bola následne odvolaná a jej náhradníčkou sa stala [REDAKOVANÉ] (ďalej len „súdna exekútorka“).

3. Uznesením č. k. 2 Er 903/2008-65 z 23. augusta 2018 (ďalej len „uznesenie o zmene účastníka konania“) okresný súd rozhodol, že na miesto pôvodnej oprávnenej nastúpili jej dedičia, a to sťažovateľ a jeho sestra [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená v 2. rade“).

4. Napadnutým uznesením okresný súd uložil sťažovateľovi a oprávnenej v 2. rade povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť súdnej exekútorke trovy exekúcie v sume 39 833 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok). Žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov exekučného konania (druhý výrok).

4.1. V odôvodnení uviedol, že súdna exekútorka si uplatnila proti oprávneným trovy exekúcie z dôvodu, že ich pohľadávka bola uspokojená v plnej výške vrátane trov exekúcie, a to tým spôsobom, že sťažovateľ a oprávnená v 2. rade zdedili po pôvodnej oprávnenej nehnuteľnosti, na ktorých bolo zriadené exekučné záložné právo. Pri rozhodovaní o výške trov exekúcie vychádzal okresný súd z čistej hodnoty dedičstva v sume 3 245 135,94 eur, a preto priznal súdnej exekútorke odmenu v maximálnej zákonom stanovenej sume, t. j. v sume 33 193,92 eur, podľa § 5 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“), účinná do 31. marca 2017, pozn.] spolu s 20 % daňou z pridanej hodnoty v sume 6 638,78 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nasmerovanej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu namieta, že:

a) v exekučnom konaní súdna exekútorka nevyhovela ani časť pohľadávky, preto sťažovateľovi ako oprávnenému nemohla vzniknúť povinnosť nahradiť jej trovy exekúcie. Exekučný poriadok totiž ako spôsob vykonania exekúcie nedefinuje zdedenie nehnuteľností, na ktorých bolo zriadené exekučné záložné právo. Jediným prípustným spôsobom výkonu exekúcie podľa § 63 ods. 1 písm. e) Exekučného poriadku je v prípade nehnuteľnosti jej predaj podľa § 134 a nasl. Exekučného poriadku, z ktorého výťažok súdny exekútor po odpočítaní trov exekúcie vyplatí oprávnenému. Súdna exekútorka si preto svojvoľne uplatnila nárok na odmenu z uskutočnenia exekúcie

spôsobom, ktorý Exekučný poriadok nepozná. Napriek tomu, že sťažovateľ a oprávnená v 2. rade nevyhoveli v exekučnom konaní žiadnu pohľadávku, okresný súd im napadnutým uznesením uložil povinnosť nahradiť súdnej exekútorke trovy exekúcie, čo podľa sťažovateľa nie je možné označiť inak ako absolútnu svojvôľu konajúceho súdu. V tejto súvislosti podotkol, že predmetné nehnuteľnosti, na ktorých bolo zriadené exekučné záložné právo, od povinnej kúpila ešte pôvodná oprávnená, čo by pri prijatí absurdného záveru okresného súdu muselo znamenať, že ešte pôvodná oprávnená vymohla od povinného svoju pohľadávku tým, že od neho na základe kúpnej zmluvy nadobudla dané nehnuteľnosti;

b) z dôvodov napadnutého uznesenia nie je zrejmé, ako súvisí čistá hodnota dedičstva po poručiťelke s nárokom súdnej exekútorke na trovy exekúcie, preto je v tejto časti odôvodnenie rozhodnutia arbitrárne;

c) uznesenie o zmene účastníka konania z 23. augusta 2018 mu nikdy nebolo účinne doručené, keďže okresný súd predmetné uznesenie preukázateľne doručoval na nesprávnu adresu, v dôsledku čoho sa zásielka vrátila súdu ako neprevzatá s poznámkou „adresát neznámy“. Uznesenie o zmene účastníka preto nikdy nenadobudlo právoplatnosť a okresný súd tak nemohol so sťažovateľom konať ako s účastníkom exekučného konania. Týmto postupom okresného súdu bolo navyše sťažovateľovi znemožnené vyjadriť sa k „absurdnému“ návrhu súdnej exekútorke na priznanie odmeny, čo taktiež predstavuje zásah do jeho ústavou garantovaných práv;

d) okresný súd nesprávne konštatoval, že proti napadnutému uzneseniu nie je prípustné odvolanie, čím sťažovateľovi odoprel možnosť podať proti nemu riadny opravný prostriedok v súlade s § 357 písm. m) Civilného sporového poriadku.

6. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu ďalšie konanie, priznať mu primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu

7. Okresný súd vo svojom vyjadrení č. k. SprV/287/2022 z 21. júna 2022 nezaujal vo vzťahu k dôvodom ústavnej sťažnosti žiadne relevantné stanovisko.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby

8. Oznámeniami z 31. mája 2022 ústavný súd upovedomil oprávnenú v 2. rade a súdnu exekútorku ako zúčastnené osoby o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (§ 126 zákona o ústavnom súde) a umožnil im vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní od doručenia týchto upovedomení.

8.1. Oprávnená v 2. rade vo vyjadrení zo 17. júna 2022 uviedla, že napadnuté uznesenie okresného súdu sa stalo exekučným titulom, na základe ktorého bola proti nej vedená exekúcia o vymoženie sumy 50 270,85 eur pre súdnu exekútorku ako oprávnenú, ktorú bola napokon nútená aj nedobrovoľne uhradiť. Zdôraznila, že zdedenie majetku po pôvodnej oprávnenej nepredstavuje zákonný výkon exekúcie v zmysle § 63 Exekučného poriadku. Súdna exekútorka nevyhovela v rámci exekúcie ani časť pohľadávky oprávnených, preto jej ani nemohlo vzniknúť právo

na náhradu trov exekúcie. Považuje za úplný nezmysel, aby výška náhrady trov exekúcie bola určená na základe čistej hodnoty dedičstva po pôvodnej oprávnenej. Podotýka, že ak súdna exekútorka pri uplatnení nároku na náhradu trov exekúcie uviedla, že pohľadávka oprávnených bola uspokojená v plnej výške vrátane trov exekúcie, potom bola spolu so sťažovateľom okresným súdom duplicitne zaviazaná na náhradu už raz uhradených trov exekúcie a zo strany súdnej exekútorke tak došlo k bezdôvodnému obohateniu. V ďalšej časti svojho vyjadrenia oprávnená v 2. rade spochybňuje zákonnosť uznesenia okresného súdu z 23. augusta 2018, ktorým rozhodol o zmene účastníkov konania na strane oprávneného. Rovnako ako sťažovateľ tvrdí, že napadnuté uznesenie je nezákonné a odporujúce Exekučnému poriadku, keďže okresný súd sa vôbec nezaoberal tým, či sú splnené zákonné podmienky na priznanie trov exekúcie. Oprávnená v 2. rade žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov konania.

8.2. Súdna exekútorka sa v stanovenej lehote ani do rozhodnutia ústavného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyjadrila.

III.3. Replika sťažovateľa

9. Sťažovateľ v replike z 12. júla 2022 uvádza, že vo vyjadrení okresného súdu absentuje akákoľvek zmysluplná a relevantná argumentácia k dôvodom jeho ústavnej sťažnosti. Pokiaľ ide o vyjadrenie zúčastnenej osoby, sťažovateľ konštatuje, že oprávnená v 2. rade ostala v exekučnom konaní pasívna, pričom nepreberala ani poštové zásielky, ktoré jej boli adresované súdom, pričom proti porušovaniu svojich práv rozhodnutím okresného súdu sa na rozdiel od neho nebránila podaním ústavnej sťažnosti. Z tohto dôvodu je jej žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nedôvodná, keďže oprávnená v 2. rade má v konaní vedenom ústavným súdom len postavenie zúčastnenej osoby.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

10. Vzhľadom na to, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou atakuje rozhodnutie okresného súdu o trovách exekúcie, ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť svoj stabilne judikovaný názor, podľa ktorého je rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania (vrátane trov exekúcie) ako o integrálnej súčasť súdneho konania zásadne výsadou všeobecného súdu. Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne

nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

11. Po detailnom oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a obsahom vyžiadaného súdneho spisu z pohľadu porušenia ústavou garantovaných práv dospel ústavný súd k záveru, že ústavná sťažnosť je dôvodná.

12. Ťažisko sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdení sťažovateľa o svojvoľnom a ústavne neakceptovateľnom rozhodnutí okresného súdu, ktorý ho zaviazal nahradiť súdnej exekútorke trovy exekúcie na tom základe, že zdedením nehnuteľností po pôvodnej oprávnenej došlo k uspokojeniu exekvovanej pohľadávky v plnom rozsahu, a preto súdnej exekútorke priznal nárok na odmenu vyčíslenú podľa § 5 ods. 1 vyhlášky. Podľa sťažovateľa však súdna exekútorka v priebehu exekúcie nevymohla ani časť judikovanej pohľadávky, pričom zdedenie nehnuteľnosti (na ktorej bolo zriadené exekučné záložné právo) nie je v zmysle Exekučného poriadku možné považovať za spôsob vykonania exekúcie.

13. Ustanovenie § 196 Exekučného poriadku (účinného do 31. marca 2017) jasne stanovuje, že za výkon exekučnej činnosti patrí súdnemu exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Výkonom exekučnej činnosti je pritom taká odborná činnosť (úkony) súdneho exekútora, ktorá je realizovaná v súlade so zákonom a ktorá bezprostredne smeruje k vymoženiu oprávnených nárokov, pričom od množstva reálne vymoženého sa odvíja i jeho odmena.

14. Spôsob určovania sumy odmeny súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti pri vymáhaní peňažných pohľadávok zakotvuje vyhláška.

15. Podľa § 4 ods. 1 vyhlášky základom na určenie odmeny súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti pri exekúcii na peňažné plnenie je výška vymoženej pohľadávky, ak ďalej nie je ustanovené inak (§ 6, § 14 až 16).

16. Podľa § 5 ods. 1 vyhlášky odmena súdneho exekútora je 20 % zo základu na jej určenie, najmenej však 33,19 eura a najviac 33 193,92 eura.

17. Určenie sumy odmeny percentom z vymoženej pohľadávky (§ 5 ods. 1 vyhlášky) je prejavom zohľadnenia náročnosti úkonov exekučnej činnosti, ale predovšetkým ocenenia odbornej kvalifikovanosti a s tým súvisiacej zodpovednosti súdneho exekútora za právne bezchybný procesný postup pri vymáhaní pohľadávky konkretizovanej určitou sumou. Je zrejmé, že požiadavky na odbornosť konajúceho exekútora v zásade rastú s výškou vymoženej pohľadávky. S tým sa spája i miera jeho zodpovednosti za bezchybný priebeh exekúcie. Preto je odôvodnenou konštrukcia, podľa ktorej sa suma odmeny súdneho exekútora určuje priamo úmerne sume vymoženej pohľadávky. Druhým spôsobom určovania sumy odmeny súdneho exekútora je jej určovanie paušálnou sumou za bližšie konkretizované úkony exekučnej činnosti. Tento spôsob určovania sumy odmeny má svoje opodstatnenie, pretože nie každé exekučné konanie končí vymožením judikovanej pohľadávky (§ 14 vyhlášky). Aj v takom prípade však nemožno *a priori* spochybňovať kvalitu a odbornosť vo veci konajúceho súdneho exekútora, v dôsledku čoho

mu patrí odmena za vykonané úkony, i keď konečný cieľ exekúcie z dôvodov v ňom nespočívajúcich nebol dosiahnutý (I. ÚS 119/2021).

18. Pod vymožením pohľadávky v exekučnom konaní je pritom potrebné rozumieť uspokojenie pohľadávky oprávneného priznanej vykonateľným exekučným titulom v dôsledku exekučnej činnosti súdneho exekútora. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že plnenie povinného v rámci exekúcie aj priamo oprávnenému je potrebné vykladať ako vymoženie pohľadávky činnosťou súdneho exekútora, keďže povinný tak činí pod tlakom exekúcie (napr. IV. ÚS 94/2021).

19. Vychádzajúc z napísaného, ústavný súd musí konštatovať ústavnú neakceptovateľnosť právneho názoru okresného súdu, podľa ktorého bola vymáhaná pohľadávka sťažovateľa plne uspokojená tým spôsobom, že po pôvodnej oprávnenej zdedil nehnuteľnosti, na ktorých bolo zriadené exekučné záložné právo. Nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnostiam z titulu dedenia totiž nie je v žiadnom prípade možné považovať za uspokojenie pohľadávky sťažovateľa v rámci exekúcie, a to ani za situácie, že na predmetných nehnuteľnostiach bolo (bez bližšie ozrejmých dôvodov) zriadené exekučné záložné právo v prospech pôvodnej oprávnenej aj v čase po tom, čo sa pôvodná oprávnená stala na základe kúpnej zmluvy uzavretej s povinnou vlastníkom daných nehnuteľností. Takýmto spôsobom súdna exekútorica nepochybne svojou exekučnou činnosťou nevyhovela od povinnej pohľadávku priznanú exekučným titulom, preto jej ani nemohol vzniknúť nárok na odmenu vyčíslenú v zmysle citovaných ustanovení § 4 a § 5 vyhlášky. Celkom absurdne pritom okresný súd pri výpočte odmeny súdnej exekútoriky vychádzal zo sumy 3 245 135,94 eur, ktorá predstavuje čistú hodnotu dedičstva po pôvodnej oprávnenej určenú v osvedčení o dedičstve z 27. januára 2016 (bod 12 napadnutého uznesenia). Ide o celkom arbitrárny a nelogický záver, ktorý navyše okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ani bližšie neobjasňuje. Uvedené by totiž znamenalo, že v priebehu exekúcie bola od povinnej vymožená pohľadávka v sume zodpovedajúcej čistej hodnote dedičstva po poručiteľke, čo z obsahu súdneho spisu zjavne nevyplýva. Okresný súd si pritom sám v dôvodoch napadnutého rozhodnutia odporuje, keď opakovane konštatuje, že v plnom rozsahu bola uspokojená vymáhaná pohľadávka oprávnených v sume 331 939,19 eur. Z týchto dôvodov musí ústavný súd prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa o ústavnej neudržateľnosti predmetných záverov okresného súdu.

20. Za dôvodnú považuje ústavný súd taktiež námietku sťažovateľa o vadnom procesnom postupe okresného súdu pri doručovaní jeho uznesenia z 23. augusta 2018, ktorým bolo rozhodnuté o zmene účastníkov konania na strane oprávneného. Z obsahu predloženého súdneho spisu zistil, že predmetné uznesenie skutočne nebolo sťažovateľovi účinne doručené tak, ako to tvrdí v ústavnej sťažnosti, keďže okresný súd ho doručoval na nesprávnu adresu trvalého pobytu sťažovateľa („[redacted]“ namiesto správnej adresy „[redacted]“). Zásielka sa v dôsledku uvedenej chyby vrátila okresnému súdu s poznámkou „*adresát neznámy*“. Uvedený nedostatok okresný súd neodstránil v ďalšom priebehu konania, hoci ďalšie písomnosti už zasielal sťažovateľovi na správnu adresu. Je teda zrejmé, že k účinnému doručeniu predmetného rozhodnutia o zmene účastníkov konania nedošlo. V súvislosti s významom doručovania je potrebné zdôrazniť, že právna úprava doručovania plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, a s touto vadou sú spojené

závažné procesnoprávne účinky; ak došlo k vadnému doručeniu rozhodnutia alebo ho súd vôbec opomenul doručiť, nemôže rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 190/2009 z 30. júna 2010).

21. Na základe uvedeného ústavný súd nemôže hodnotiť postup okresného súdu a jeho napadnuté uznesenie inak ako ústavne neudržateľné a popierajúce zmysel a účel ustanovení Exekučného poriadku, ako aj vyhlášky. V tejto súvislosti považuje za nevyhnutné pripomenúť, že aj konanie o výkon rozhodnutia podlieha princípom spojeným so súdnou ochranou práv (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Central Mediterranean Development Corporation Limited proti Malte z 22. 11. 2011, sťažnosť č. 18544/08, bod 23). Vyslovil preto porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

22. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľovi a vec vrátil na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“), na ktorý s účinnosťou od 1. júna 2023 prešiel v zmysle § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov z okresného súdu výkon súdnictva (bod 2 výroku tohto nálezu). Po vrátení vecí bude úlohou mestského súdu ako nástupníckeho súdu opätovne sa vysporiadať s návrhom súdnej exekútorky na priznanie trov exekúcie a súčasne je povinný napraviť vytknuté pochybenia v procesnom postupe okresného súdu, pričom je v zmysle § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze.

23. Ďalšia výhrada sťažovateľa týkajúca sa nesprávneho poučenia okresného súdu o neprípustnosti odvolania proti napadnutému rozhodnutiu o trovách exekúcie je s ohľadom na dôvody formulované v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto nálezu už bezpredmetná a ústavný súd sa ňou preto nepovažoval za potrebné osobitne zaoberať.

24. V závere považuje ústavný súd za potrebné zaujať stanovisko aj k vyjadreniu oprávnenej v 2. rade, ktorá od ústavného súdu požaduje, aby nálezom vyslovil porušenie aj jej ústavou garantovaných práv napadnutým uznesením okresného súdu a priznal jej taktiež primerané finančné zadosťučinenie (bod 8.1. tohto nálezu). V konaní pred ústavným súdom má oprávnená v 2. rade postavenie zúčastnenej osoby, ktorú § 33 zákona o ústavnom súde definuje ako fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá je alebo bola účastníkom konania pred orgánom verejnej moci, v ktorom bolo vydané právoplatné rozhodnutie, prijaté opatrenie alebo vykonaný iný zásah, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd navrhovateľa. Zákon o ústavnom súde výslovne priznáva zúčastnenej osobe právo vyjadriť sa k dôvodom ústavnej sťažnosti v lehote určenej ústavným súdom (§ 56 ods. 6) a taktiež právo byť prítomná na ústnom pojednávaní (§ 58 ods. 2). Ak teda oprávnená v 2. rade preukázateľne nevyužila možnosť podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a jeho postupu ústavnú sťažnosť tak, ako učinil sťažovateľ, čím jednoznačne zanedbala ochranu svojich základných práv, nemôže svoju procesnú aktivitu nahrádzať prostredníctvom svojho vyjadrenia k ústavnej sťažnosti a od ústavného súdu žiadať, aby rozhodol o porušení aj jej základných práv a priznal jej primerané finančné zadosťučinenie.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

25. Čo sa týka namietaného porušenia základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06) otvára priestor na to, aby sa okresný súd sám vyrovnal s ochranou označeného základného práva hmotného charakteru. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia tohto práva, nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku nálezu).

IV.3. K zániku účinkov rozhodnutia o odklade vykonateľnosti

26. Podľa § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde odklad vykonateľnosti aj dočasné opatrenie zanikajú najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o ich skoršom zrušení.

27. V súlade s citovaným ustanovením zákona o ústavnom súde zanikajú okamihom nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu *ex lege* účinky uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 291/2022-44 z 19. mája 2022, ktorým bola odložená vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie a trovy konania

28. Ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v požadovanej sume 3 000 eur, pretože zrušením napadnutého uznesenia a vrátením vecí okresnému súdu sa vytvoril priestor na nápravu zásahu do základného práva sťažovateľa (bod 4 výroku tohto nálezu).

29. Sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) ústavný súd priznal nárok na náhradu trov konania celkom v sume 450,29 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

30. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.). Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) á 177 eur, čo spolu s režijným paušalom 2-krát á 10,62 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.) predstavuje sumu 375,24 eur. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH, ústavný súd zvýšil odmenu o 20 %, t. j. o sumu 75,05 eur (§ 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.). Celkové trovy právneho zastúpenia tak predstavujú sumu 450,29 eur.

31. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa označeného v záhlaví tohto nálezu, a to do dvoch mesiacov od jeho právoplatnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu